

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE Historický ústav FF UHK

Autor práce: Miroslav Chalupa

Studovaný program a ročník: B7105 Historické vědy, prezenční bakalářský, 5. ročník

Název práce: Dokumentace, ochrana a prezentace areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Úžicích

Vedoucí práce: PhDr. et Ing. Stanislav Svoboda

Oponent práce: Mgr. František Záruba, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Formální úprava a náležitosti práce	A
Logická stavba a členění práce	B
Jazyková a terminologická úroveň	C
Náročnost tématu na teoretické znalosti	C
Náročnost tématu na praktické dovednosti a na čas	C
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití	D
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)	B
Práce s literaturou	A
Práce s prameny	C
Vymezení cíle a jeho naplnění	C
Vlastní přínos studenta	C
Využitelnost výsledků práce v teorii nebo praxi	B

Hodnocení práce:

Student Miroslav Chalupa si jako téma práce zvolil kostel nanebevzetí Panny Marie v Úžicích, ke kterému má blízký vztah. Jelikož se jedná o poměrně malou stavbu, rozhodl se spolu s ní dokumentovat a prezentovat nejbližší (církevní) areál, resp. tento areál vztáhnout k okolní krajině, v řešené práci označené jako duchovní mikroregion (totožný s areálem novověké farnosti Úžice u Kutné Hory). Dalším důvodem pro volbu plošného rozsáhlejšího areálu se stala

skutečnost, že zatímco kostel sám je předmětem zájmu badatelů již více než století (Zavadil 1914), ostatním objektům se v podstatě dosud systematicky nikdo nevěnoval. Časové období výzkumu bylo s ohledem na velmi starý původ kostela (a skutečnost, že student nemá dostatečné znalosti v oblasti paleografie) vymezeno dobou koupě panství Rataje včetně Úžic v roce 1764 Lichtenštejny. Shodou okolností v témže roce započala příprava prvního vojenského mapování, jehož mapové dílo patří k jedněm ze základních pramenů pro poznání pozdně barokní krajiny.

Zvolené téma velmi dobře koresponduje se zaměřením studijního programu na dokumentaci a ochranu kulturního dědictví, rozsahem i náročností zpracování je přiměřené bakalářské práci. Pokud je smyslem zpracování bakalářské práce naučit studenta systematicky pracovat s prameny, literaturou a získané poznatky následně kriticky vyhodnotit v rámci terénního průzkumu, jsem názoru, že se Miroslav Chalupa tohoto úkolu docela dobře zhostil. Žel v poměrně dlouhé době výzkumu student nevyužil většinu možností, jakými je zvláště studium pramenů resp. fondů velkých původců, například Velkostatek Rataje nad Sázavou či Arcibiskupství pražské a spolehl se na předchozí rešerše obsažené v odborné literatuře. Tento nedostatek je patrný zejména pro starší období (18. a 19. století), kde se práce stává kompilací dosavadní literatury. V jistém smyslu tento nedostatek kompenzoval unikátním nálezem nezpracovaného a pro odbornou veřejnost neznámého (např. Kibic–Vaněk 2012) fondu úžické fary, deponovaného na Farním úřadě Sázava–Černé Budy (zahrnující orientačně období druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století).¹ Právě na jeho základě mohl Miroslav Chalupa upřesnit, doplnit či opravit nové skutečnosti vážící se zejména k puristické úpravě kostela v letech 1901–1903, tedy období, které je z hlediska metodologie, ochrany památek a filozofie památkové péče velmi diskutované.

Studium zahrnovalo i terénní výzkum, který by bylo možné rozdělit do dvou částí. První se zaměřila na „interiérové“ vybavení. Zde student kromě velmi obsáhlých popisů stavebně historického vývoje jednotlivých objektů zmínil i dosud nepublikované skutečnosti vztahující se ke zvonům, varhanám, mobiliáři kostela, ale třeba i „pozoruhodným“ hrobům. Druhou částí byla terénní prospekce s cílem poznání prostředí, ve kterém se sledované (nejen stavební) objekty nacházely/nacházejí. V tomto směru je třeba vyzdvihnout právě ohled na bývalou strukturu a uspořádání krajiny, zejména pak snaha o interpretaci vztahu farního kostela v Sázavě a filiálního kostela v Úžicích před rokem 1782.

Téma prezentace kostela a přilehlé krajiny vyžadovalo také poněkud odlišnou pramennou základnu, kde výrazné postavení mají (zejména pro současnou dobu) internetové portály. Miroslav Chalupa pak upozorňuje zvláště na počítačovou hru *Kingdom come: Deliverance*, která je v oblasti propagace lokality skutečně unikátním počinem.

Vlastní výzkum i textace práce se realizovaly především v průběhu posledního půlroku studia. Postup práce tak byl do značné míry ovlivněn nepříznivou pandemickou situací. To je zvláště patrné na absenci některých starších pramenů, resp. studiu starších fondů. Rovněž metodologie práce, zejména přesahy do památkové péče (ochrana kulturního dědictví), kulturní krajiny (archeologie, územní plánování), církevních dějin (orientace v liturgickém prostředí) či dějin

1 E-mailová korespondence s P. JCLic. PhDr. Mgr. Radimem Cigánkem, farářem u sv. Prokopa na Sázavě.

každodennosti (církvní i světské festivity) jsou zmíněny jen letmo a je zřejmé, že student ještě úplně nezvládl všechny požadované teoretické znalosti. V případě pokračování výzkumu je třeba tyto nedostatky přednostně napravit.

Praktičtější byl Miroslav Chalupa při přípravě využití poznatků. Přestože výstupem je „pouhý“ návrh informačního panelu (se základními informacemi o historii obce a kostela), nezapomíná na možnost prezentace v rámci internetových stránek obce a další aktuální prostředky jako je QR kód. Zvláštní prostor pak spatřuje v prezentaci kostela i celého duchovního mikroregionu v akcích typu Noc kostelů či Dny evropského dědictví. Přesto je při čtení práce, a zejména při komparaci s počítačovou hrou, třeba uvést, že studentem navržené formy prezentace jsou tradiční a nepřinášejí mnoho nových podnětů, jež by bylo možné očekávat od absolventa oboru prezentace a ochrana kulturního dědictví.

K vlastnímu hodnocení formální úpravy uvádím, že text neobsahuje závažné chyby ani překlepy. Po stylistické stránce je ale patrné, že Miroslav Chalupa se teprve učí zvládat psaní odborného textu, který místy vykazuje těžkopádnost a rozvleklost vyjadřování. Naopak na velmi dobré úrovni zvládl práci s odbornou literaturou a prameny, byť na některých místech rezignoval na ustálené psaní zkrácené citace v poznámkách. Zvolená obrazová příloha vhodně doplňuje text, přičemž zvláště důležité je, že byly vloženy i dokumentační mapy.

V souladu s výše uvedeným hodnocením doporučuji bakalářskou práci studenta Miroslava Chalupy k obhajobě a pro její klasifikaci navrhuji hodnocení C.

K vlastní obhajobě práce navrhuji k diskusi následující témata:

Jak byste blíže rozvedl větu ze str. 26, resp. jak vnímáte tuto větu ve vztahu k ochraně památek:
„Nelze posoudit, zda puristická obnova byla prováděna odborně či ne.“

Zkuste porovnat řešený kostel s románskými kostely, popř. kostely v okolí (viz str. 28).

Ve Staré Lysé, dne 13. ledna 2022

.....
PhDr. et Ing. Stanislav Svoboda, Ph.D.

